

OSTATNIE WIADOMOŚCI

KRAKOWSKIE

10 gr.

Przebieg miesięczny

1,10 z odb. w Adm.

1,25 z odn. do domu

ROK VII.

Kraków, Poniedziałek 11 kwietnia 1938 r.

Nr. 103

Zelżyli pamięć Wodza Narodu

Docent Cywiński i red. Zwierzyński przed sądem w Warszawie Obaj nie przyznają się do winy -- Cywiński płacze i traci panowanie nad sobą -- Jak Marsz. Piłsudski oceniał przyjaciół politycznych oskarżonych -- Olbrzymie zainteresowanie procesem

Wczoraj, w Sądzie Okręgowym w Warszawie rozpoczął się proces docenta Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Stanisława Cywińskiego i Aleksandra Zwierzyńskiego, b. posła i b. wicemarszałka Sejmu, a obecnie redaktora i wydawcy, o zelżenie Narodu Polskiego.

Jak wiadomo, sprawa ta powstała w związku z wydrukowaniem w „Dzienniku Wileńskim”, będącym organem Stronnictwa Narodowego”, artykułu pióra docenta Cywińskiego p. t. „C. O. P.”. Była to jakby recenzja z książki znanego publicysty i powieściopisarza Melchiora Wańkowiaka, który opisywał powstający w błyskawicznym tempie Centralny Okręg Przemysłowy.

Artykuł został zamieszczony w dniu 30 stycznia i spotkał się z reakcją, gdyż zawierał obraźliwy zwrot o Pierwszym Marszałku Polski ś. p. Józefie Piłsudskim.

Energicznie zareagowali na to oficerowie garnizonu wileńskiego, kawalerowie Virtuti Militari, którzy w dniu 14 lutego zgłosili się do redakcji „Dziennika Wileńskiego”.

Tegoż dnia aresztowano na żądanie starosty wileńskiego redaktora i wydawcę Zwierzyńskiego oraz autora doc. Cywińskiego. Prokuratura wytoczyła obu sprawę o zelżenie Narodu.

Na wniosek prokuratora Sąd Najwyższy wydał postanowienie, aby rozpoznanie sprawy odbyło się w Warszawie celem zabezpieczenia należytego wymiaru sprawiedliwości.

W międzyczasie oskarżonego Zwierzyńskiego zwolniono z więzienia za kaucją 2.000 zł. Osk. Cywiński przebywa w więzieniu, skąd sprowadzono go na wczorajszą rozprawę.

Rozprawa ściana na salę liczną publiczność, jakkolwiek wstęp był wyłącznie za biletażami. Na ławach prasowych gromadzili się dziennikarze już od samego rana.

Posiedzenie sądu otwarto po godz. 9. Kompletowi, w którego skład wchodzi sędziowie Danielewicz i Dyźmański, przewodniczący w. prezes Przybyłowski.

Rzecznikiem oskarżenia publicznego jest prokurator Wł. Zeleni.

Osk. Cywiński zajmuje miejsce na ławie oskarżonych, eskortowany przez posterunkowego. Cywiński okazuje silne zdenerwowanie, które wzmagają się jeszcze w dalszym toku rozprawy.

Zgoła niespodzianie krzywi

Akt oskarżenia

Skład obrony jest nader liczny: osk. Cywińskiego bronią adw. Glaser (z Warszawy) i Jasiński (z Wilna), osk. Zwierzyńskiego zaś Engel (z Wilna), Leon Nowodworski (z Warszawy) i Piefacki (ze Lwowa).

Na wstępie rozprawy obrona zgłasza wnioski dowodowe.

Prokuratura jako dowód złożyła wyłącznie numer czasopisma „Dziennik Wileński”. Na wniosek obrony sąd ze zgłoszonych przez nią świadków dopuścił tylko 4 osoby: Waleriana Chaskielewicz, prezesa Syndykatu Dziennikarzy Wileńskich, Zygmunta Federowicza, redaktora „Dziennika Wileńskiego”, Dagmarę Dworakowską i bibliotekarza Burhardta.

Obecnie więc obrona prosi o przesłuchanie sprowadzonych świadków w liczbie około 10 osób, a m.in. b. rektora Mariana Zdziechowskiego, prof. Pigoń i redaktora „Słowa” Cat-Mackiewicza.

Prokurator oponuje.

Po naradzie Sąd ogłasza postanowienie, mocą którego wnioski obrony odrzuca.

Sąd przystępuje do odczytania aktu oskarżenia. Jest on zwięzły i brzmi następująco:

Prokuratura Sądu Okręgowego w Wilnie oskarża Stanisława Cywińskiego, ur. w 1887 r., niekaranego, aresztowanego od dnia 15 lutego, i Aleksandra Zwierzyńskiego, ur. w 1880 r., niekaranego, obu o to, że dnia 30 stycznia w Wilnie w publicznie rozpowszechnionym nakładzie numeru 29 „Dziennika Wileńskiego” dopuścili się zelżenia narodu polskiego: Stanisław Cywiński przez użycie w treści artykułu p. t. „C. O. P.” obelżywego wyrażenia dla określenia osoby Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, i Aleksander Zwierzyński przez zamieszczenie artykułu w „Dzienniku Wileńskim”.

Uzasadnienie:

twarz w płaczu, aby po chwili uspokoić się.

Przeżycia ostatnich miesięcy są zupełnie na nim widoczne.

Osk. Zwierzyński zachowuje spokój, próbuje też w tym kierunku wpłynąć na współtowarzysza ławy.

te, co jest po brzegach, a w środku pustka (cytata na str. 20-jej książki)”. Powołana cytata zaczerpnięta została istotnie z książki Melchiora Wańkowiaka, gdzie powyższe słowa przytoczone są jako słowa, wypowiedziane przez Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Nakład numeru z dnia 30 stycznia „Dziennika Wileńskiego” uległ rozpowszechnieniu.

Nie przyznają się do winy

Oskarżeni, przesłuchani w dochodzeniu, do winy się nie przyznali i wyjaśnili: Stanisław Cywiński, że opracowując artykuł p. t. „C. O. P.”, przypuszczał, że autorem cytowanych przez niego słów jest publicysta Stanisław Mackiewicz, nie zaś Marszałek Polski J. Piłsudski.

Aleksander Zwierzyński, że kierując do druku artykuł St. Cywińskiego p. t. „C. O. P.” był przeświadczony, iż autor podał w przytoczonym urywku słowa Stanisława Mackiewicza.

Doc. Cywiński wyjaśnia...

Po odczytaniu aktu oskarżenia przewodniczący zapytuje osk. Cywińskiego czy przyznaje się do winy i jakie wyjaśnienia pragnie złożyć.

Osk. Cywiński do winy nie przyznaje się.

Wyjaśnienia, które trwają około półtorej godziny, rozpoczynają od tego, że książkę Wańkowiaka czytał jednym tchem, po bieżnie, interesował się głównie przypisami.

Książkę tę streścił w „Dzienniku Wileńskim” nieudolnie. Nie zwrócił uwagi na słowa przypisane przez Wańkowiaka Marszałkowi Piłsudskiemu — „Polska jest jak obwarzanek: to warto, co po brzegach”.

— W moim tekście — przyznaję, jest inaczej, bo „Polska jest jak obwarzanek, to tylko jest warto, co po brzegach, a w środku jest pustka.”

Jest to zupełnie co innego pod względem napięcia. Z powiedzeniem Marszałka Piłsudskiego o obwarzanku nie stykałem się. Przypuszczam, że jeżeli tak powiedział, to było to w pogawędce z gen. Składkowskim. Ja o tym powiedzeniu nie wiedziałem.

Pod względem nasilenia i sposobu wyrażania się przewijał, jak

wyjaśniał dalej osk. Cywiński, że są to słowa red. Cat-Mackiewicza.

W podobny sposób pisał Mackiewicz, w wileńskim „Słowie”, że „Wielkopolska dała nam pracę, Małopolska wojusko, Warszawa Kawecia i Messalke, gieniusz, rozmach i siłę daliśmy Polsce my”.

— Niestety, został wyraz „obwarzanek” — dodaje osk. Cywiński.

Dalej oskarżony wyjaśnia, że nie raz polemizował z Mackiewiczem, że padały obustronnie różne epitety. Tak np. o Cywińskim Mackiewicz pisał „upadł na głowę”, „stara skwaśniała panna”.

W dalszym ciągu, od czasu do czasu placząc, osk. Cywiński przechodzi do analizy wyrazu „kobotyn”. Rozpoczyna się wykład literacki, osk. Cywiński za pomina, że jest na sali sądowej, używa często „proszę państwa”, jakby przemawiał do studentów, deklamując wiersze, aż wreszcie przewodniczący zwraca uwagę, by nie zapominał, że nie przemawia z katedry przed słuchaczami, ale staje przed sądem.

Dalszy ciąg na str. 2-jej.

W związku z przyznaniem córce naszej znakomitej rodaczki p. Ewie Curie nagrody literackiej Towarzystwa Przyjaciół Francji za książkę biograficzną o Marii Curie-Skłodowskiej, odbyło się na cześć laureatki przyjęcie, które zgromadziło znakomitych przyjaciół Polski we Francji.

Od lewej do prawej: Fortunat Strowski, prezes Stowarzyszenia Literatów Francuskich p. Vignaud, p. Ewa Curie, Prezydent Akademii Goncourtów p. Rosny, zaś z drugiej strony stołu widzimy Jana Lechonia i p. Rosę Bailly, sekretarkę „Les Amis de la Pologne”.

PEŁNA TABELA LOTERII
Trzecia klasa -- Drugi dzień ciągnięcia

I i II ciągnięcie
GŁÓWNE WYGRANE

Główna wygrana w 150.000 pada na nr.

- 1. 25.000 na nr-y: 14069 66621
2. 15.000 na nr-y: 7615 112484
3. 10.000 na nr-y: 27366 117182 137900
4. 5.000 na nr-y: 45754 30376 47228 51950

Wygrane po zł 125

- 100 321 22 512 661 783 1094 280 785
16 2189 214 51 3082 146 705 946 4506
189 562 634 51 870 6627 840 85 988 7211
18 22 894

Wygrane po zł 62.50

- 1 125 386 459 763 897 47 930 1177 330
1 428 977 662 961 2308 479 3129 62 202
2 760 4336 717 815 5348 477 508 690

- 24 710 819 99 912 22 8005 34 45 67 90 817
388 434 670 9004 83 172 202 538 743 97
808 33 921 34 55
10101 2 6 78 463 78 569 657 934 96

III ciągnięcie

- 93 1865 978 875 3457 4262 660 700 6287
10489 768 946 11922 12370 464 665 705

- 15023 162 853 943 16404 17004 303 18 55
408 724 59 918 96 18043 60 19835
21122 963 22493 23239 983 24404 25641

Wygrane po zł 62.50

- 214 58 723 1270 530 95 683 844 989 2470
3287 620 4947 78 5205 816 951 64 6377 588
615 84 807 75 7193 231 41 259 545 634 8070

IV ciągnięcie

- 101197 489 718 934 102163 103178 530
803 84 105509 962 96 1082023 158 619 77 85
107384 108038 297 898 109015 278 740 903

- Stata dzienne wygrana z 20000 na nr:
116970.
Zł 25000 na nr: 18944
Zł 50000 na nr: 132532

- Zł 500 na nr-y: 6541 8471 23214 14489 14489
60088 60914 70473 75027 8983 82542 84096 11832
121584 121209 121984 130022 147596 122286 158081
158153 159832

Wygrane po zł 125

- 64 1003 426 3070 928 4411 5187 458 6398
7126 369 509 8504 900 9010
10761 11435 626 13415 14370 15171 447

Wygrane po zł 62.50

- 128 1528 2115 573 614 38 883 3032 136
528 4268 576 688 5295 326 6343 75 420 531
701 877 7076 87 253 455 731 8973 9272 4 9
779

Proces
Cywińskiego
i Zwierzyńskiego

Cywiński twierdzi, że wyraz „kabotyń” nie jest obelgą, a „dobroduszny” stwierdzeniem ułomności ludzkiej. Według Cywińskiego kabotyńami byli różni wielcy ludzie, nie wyłączając ukochanych przez niego poetów Słowackiego, Norwida. Cywiński dalej mówi o sobie, że jako człowiek nauki, jest zawsze do wszystkiego obojętnie nastawiony. Nie umie się ani zachwycać ani bezwzględnie potępiać. Nie potępiał ani zachwycał się różnymi prądami politycznymi, z wyjątkiem komunizmu. Do legionów był nastrojony raczej z zachwytem. O Marszałku Piłsudskim pisał nieraz. Końcowy ustęp wyjaśnienia Cywińskiego brzmiał: — Nie uważam siebie za winnego. Gdyby te słowa naprawdę odnosiły się do Marszałka Piłsudskiego, to nie uważam, że uczyniłem mu krzywdę. Na pytania prokuratora Cywiński mówi o swojej działalności publicystycznej. Artykułów zamieszczał wiele i w różnych czasopismach. Z nazw ich jednak okazuje się, że były to niemal wyłącznie pisma, zbliżone do Stronnictwa Narodowego. Osk. Zwierzyński, nie przyznaje się do winy, składa znaczniej krótsze wyjaśnienia. Twierdzi, że artykuł Cywińskiego czytał pobieżnie, żaden z ustępów nie wrócił szczególnej uwagi. Był zdania, że inkryminowany ustęp odnosił się do Cate-Mackiewicz. Na pytania prokuratora osk. Zwierzyński przyznaje, że wyraz „kabotyń” jest ostrzy, co najmniej lekceważący. Dalej osk. Zwierzyński odpowiada na liczne pytania obrony, opisując swą dotychczasową działalność polityczną i społeczną oraz pracę na terenie redakcji. Sąd przystępuje do badania świadków. Świadkowie Charakiewicz i Fedorowicz szczegółowo mówią o sylwetce Cywińskiego i Zwierzyńskiego, poruszają ich patriotyzm, religijność, pracę oświatową, społeczną. Prok. Zeleński dzięki pytaniom swym ustala, że w „Dzienniku Wileńskim” m. inn. pracował Piotr Kownacki i Jan Obst. Obst był człowiekiem, o którym kiedyś w czasie przemówienia swego w Wilnie Marszałek Piłsudski wyraził się w sposób dośladny. Kownacki, aplikant adwokacki i radny miejski, w kilka dni po śmierci Marszałka wyraził się w pokoju adwokackim w rażący sposób o Marszałku. Spotkało się to z reakcją. Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej skazał Kownackiego na nagannę, takież nagany udzielił mu Sąd Honorowy Syndykatu, a rada miejska wybrała komisję, celem zastanowienia się, czy Kownacki nie postąpił w sposób hańbiący. Do orzeczenia tej komisji nie doszło, bo Kownacki został skreślony z listy radnych. Ostatnio nazwisko Kownackiego było podawane w prasie w związku już z tą sprawą, gdy Kownacki przez pewien czas przebywał w miejscu odosobnienia w Berezie. Po przesłuchaniu św. Charkiewicz i Fedorowicz Sąd zarządził dłuższą przerwę obiadową.

Daladier tworzy nowy rząd

W piątek odbyła się burliwa debata w Senacie nad projektem Bluma, uchwalonymi przez Izbę Deputowanych. Senat olbrzymią większością projekty odrzucił, wobec czego Blum podał się do dymisji. Prezydent Lebrun polecił Daladier utworzenie nowego gabinetu. Daladier misję przyjął i wczoraj rozpoczął narady. Daladier, opuszczając wczoraj gmach Ministerstwa Wojny, oświadczył: „Możecie panowie powiedzieć, że gabinet mój będzie rządem mocnym”. Po tym krótkim oświadczeniu, złożonym dziennikarzom, Daladier udał się do parlamentu, gdzie konferować będzie z przedstawicielami partii radykalnej. W parlamencie Daladier odbędzie ma poza tym szereg konferencji z osobistościami politycznymi, w toku których ustali zasady programu swego gabinetu. Rząd będzie uformowany w najbliższych godzinach.

ATA Persil Imi
Do wielkiego sprzątania używajcie znanych ze swej dobroci wyrobów
Zakładów Polskiej Sp. Akc.
"Persil" w Bydgoszczy

Granda -- nie kalendarz

— Granda, panie szanowny!
— spał gniewnie pan Wincenty. Tak się dałem nabrać, że mnie jeszcze zółé zalewa, kiedy sobie pomysle!

— I kto pana tak nabrał?
— Sprzedawca, panie, uliczny sprzedawca spod Saskiego Ogrodu.

— Kiedy pana nabrał?
— Będzie, panie, temu trzy miesiące z górą. Na początku stycznia.

— I jeszcze pan się gniewa?
— Bo to, uważa pan, dopiero ostatnio szydło z worka wylazło! Dopiero niedawno się przekonałem, że mnie facet na całe 70 groszy nabił w butelkę.

Pan Wincenty kichnął potężnie i z zalem w głosie opowiadał dalej.

— Ja, uważa pan, jak co kupuję, to tylko w dobrym gatunku. Tandety nie uznaję! Wolę parę groszy przepłacić, ale żeby towar był odpowiedzialny.

Po Nowym Roku Kalendarz sobie kupilem. Kalendarze różne bywają. Już za 10 groszy można dostać. Ale takiego nie chciałem.

— Dawaj pan — mówię do przekupnia — porządny kalendarz. Może drożej kosztował, ale żeby uczciwie informował.

No i dał mi, proszę pana, egzemplarz za 70 groszy.

— To jest — powiada — kalendarz przez profesorów uniwersytetu sprawdzony! Omyłka wykluczona! Co tu stoi to święte.

Bez targu, uważa pan, 70 groszy dałem, a tymczasem...
Pan Wincenty nie dokończył, bo kichnął po raz drugi.

— A psik! A psik!... Widzisz pan, jak mnie katar męczy?! To przez ten przeklęty kalendarz! A psik!

— Kalendarz winien, że pan kataru dostał?!
— A kto?! — wybuchnął pan Wincenty. — Tylko kalendarz, panie szanowny! Po co on na ścianie wisi? Żeby człowieka informować! Żeby, jak człowiek rano wstanie, wiedział jakie mamy dzień, jaki miesiąc, i jaka pora roku?

A tymczasem co się okazuje? Lipa, panie! Oszukaństwo! 70 groszy zmarnowałem!

dobry poranek

Ogolenie się rano nożykiem ECLIPSE jest dobrym rozpoczęciem dnia

Patrzę, panie, rano na kalendarz, widzę że kwiecień, że wiosna! Wiosenne, panie, kalesony kładę i wychodzę na ulicę.

A tu grad, śnieg i zima! Febra pana z zimna trzęsie i przez głupi kalendarz kataru pan dostaje!

To za to, pytam się, 70 groszy płacić?

A jakie mi szkody materialne narobił? Zonie kapeluszy wiosenny za siedem złotych kupilem. Wysła na ulicę i co? Grad jej cały kapeluszy potłukł! Nie mogła się do bramy schować, bo się akuratnie dwie baby na ulicy pokłóciły i moja żona ciekawa była o co się rozchodzi.

Więc stała na tym gradzie, a kapeluszy zrujnowany. Piórko złamane, materiał podziurawiony...

Czy to tak można informować, proszę pana? To się na-

zywa kalendarz przez profesorów sprawdzony?

Albo w zeszłym miesiącu. Mój kalendarz, uważa pan, jeszcze zimę wskazywał. Nową bieleźną ciepłą sobie kupilem, bo mi się pierwsza zmiana zbrudziła i trza ją było do prania oddać.

I co się dzieje? Wychodzę na ulicę, a tu tak ciepło, że ludzie „do figury” chodzą. Niektórzy nawet marynarki zdjęli.

A na moim kalendarzu, za 70 groszy, zima, uważasz pan.

Czy to tak można ludzi nabierać? Czy to nie żywa granda, panie szanowny?

Ale ja, panie, tego przekupnia odnajdę! I parę przykrych słów do słuchu mu powiem!

A kalendarz, uważa pan, na kawałki podarłem i do pieca wrzuciłem. 70 groszy stracone, bo stracone! Ale w błąd się wprowadzać nie dam!

Dra LUSTRA
SPECIALNA ZASYPKA
DLA DZIECI
MIRACULUM

Zasyпка firmy „Miraculum” z przepisu Doktora Lustra, zawierająca ustaloną ilość estrów kwasu p-oxymbenzoesowego oraz surowce najnowszych wynalazków, posiada znaczne własności antyseptyczne i ochronne, jest preparatem cennym i ze wszelkich względów godnym polecenia przy pielęgnacji zarówno noworodków jak i dzieci starszych. Preparat ten może mieć zastosowanie także jako środek łagodzący przy zaoziębieniu skóry u dorosłych.

Stosujcie również
DRA LUSTRA
MYDŁO DLA DZIECI
„MIRACULUM”

Gehenna polskiej obywatelki katowanej w więzieniu przez niemieckich policjantów

Jak traktuje się Polaków na przygraniczu niemieckim w Prusach Wschodnich dobitnie ilustrują wstrząsające dzieje obywatelki polskiej, Marty Weiss.

Marta Weiss urodziła się w roku 1906 w miejscowości Igły, należącej obecnie do Trzeciej Rzeszy. Matka jej zmarła w Niemczech, gdzie pozostawiła małą posiadłość. Marta Weiss będąc opiantką na rzecz Polski, zamieszkała wraz z ojcem w pobliskim Łasinie. Ojciec odumarał w roku 1932, a po nieważ najbliżsi krewni mieszkają w Prusach Wschodnich, Marta Weiss wystarała się o „przepustkę graniczną”, by od czasu do czasu móc jeździć do krewnych i tam pracować.

Przez szereg lat Marta Weiss jeździła za przepustką do Niemiec, przy czym władze graniczne nie robiły jej żadnych trudności. Również i w maju ub.

roku Marta Weiss, mając do załatwienia pewne sprawy związane z posiadaną tam posiadłością i mając przyrzeczoną pomoc do późnej jesieni, wyjechała za przepustką do Prus Wschodnich. Jak tylko jednak przekroczyła granicę niemiecką, została aresztowana pod zarzutem uprawiania szpiegostwa na rzecz Polski. Nieszczęśliwa kobieta kategorię cnie wypierała się winy, ale agenci policji pruskiej starali się wymusić od niej obciążające zeznania. Gdy nie pomogły perswazje, uciekli się do systemu średniowiecznych tortur. Cztery razy dziennie bito ją pałkami gumowymi, rzucono na podłogę, targano za włosy, kopano nogami.

Po 8-miesięcznym znęcaniu się nad nią zwolniono ją z więzienia bez rozprawy.

szlachetnie

„Działanie ODŻYWCZEGO BIOCELU było czarodziejskie”

Po kilku dniach spostrzegłam, że moja drobno zmarszczki i szpetne linie zaczęły zniknąć, a w niespełna parę tygodni wyglądałam już o 10 lat młodziej. Bioceł — jak mnie poinformował kosmetyk-specjalista — jest wynalazkiem wybitnego Profesora Uniwersytetu Wiedeńskiego. Jest on obecnie zawarty w każdym słoiku Kremu Tokalon koloru różowego, spreparowanego według oryginalnego francuskiego przepisu znakomitego paryskiego Kremu Tokalon. Należy go stosować co wieczór przed udanem się na spoczynek, Krem zaś Tokalon koloru białego co rano. Nada to w krótkim czasie zwiędłej, ciemnej cerze blask świeżej, żywotnej młodości. Uczyni skórę jasną, świeżą, jedyną, usunie zmarszczki i wszelkie wady cery.

Gratis. Każda czytelniczka niniejszego pisma może otrzymać bezpłatnie Luksusową Kasetkę Piękności, zawierającą Krem Tokalon (różowy i biały) oraz rozmaite odcienie Pudry Tokalon. Należy przesłać 50 groszy w znaczku na zwrot przesyłki, opakowania i innych kosztów do firmy Ontax oddział 38 D Warszawa, ul. Traugutta 3.

Zniknięcie ks. Michała

Opuścił nagle Paryż nie zapłaciwszy rachunku

Sąd w Ostrowie uchylił tymczasowo swą decyzję, ustanawiając opiekę nad osobą ks. Michała Radziwiła. Pozostaje to w związku z orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. W najbliższym czasie sąd ten przystąpi do ponownego rozpatrzenia sprawy i gdy decyzja będzie pozytywna, zamianuje ponownie opiekuna.

Książe Michał opuścił Paryż, nie zapłaciwszy w hotelu rachunku, wynoszącego około 14.000 zł. Zarząd hotelu zwrócił się w tej sprawie do pełnomocnika księcia, adwokata Dobrowolskiego w Warszawie.

Miejsce pobytu ks. Michała jest na razie jeszcze nieznane.

nie opiekuna.

Oblakany urzędnik podpalił własne mieszkanie

Terenem niezwykle wydarzenia był dom Nr. 39 przy ulicy Hożej w Warszawie.

Na szóstym piętrze domu, gdzie znajdują się kawalerskie pokoje od dawna już zamieszkiwał w charakterze lokatora 36-letni urzędnik prywatny Jerzy Radzio.

Od pewnego czasu zaczął on zdradzać objawy choroby umysłowej. Mimo tych oznak nie był on dla otoczenia groźny i sąsiedzi przestali zwracać uwagę na chorego.

Krytycznej nocy około godziny 24-tej, mieszkańcy kamienicy zaalarmowani zostali kilkunastu strzałami rewolwerowymi. Kamienonada ta wywołała zrozumiałe popłoch. Wszyscy rzucili się do okien, nie rozumiejąc przyczyny tej strzelaniny.

Jak się okazało strzały oddane zostały w pokoju należącym do Radzio. Po kilku minutach przez szczeliny okna zaczęły wydobywać się kłęby dymu. Za nim zdołano pośpieszyć z pomocą choremu, okno otworzyło się i Radzio wyszedł na parapet.

Umysłowo chory urzędnik, zachowując jakimś nieprawdopodobnym cudem równowagę przeszedł po gzymsie nad przepaścią i zniknął w otwartym oknie pokoju, zajmowanego przez

urzędniczkę Irenę Pfeifferównę. Lokatorka jeszcze przed tym opuściła swój pokój i udała do sąsiadów.

Ponieważ buchające płomienie zagrażały poważnie bezpieczeństwu kamienicy, wezwano straż pożarną, która ugasiła płonąący pokój oblakanego.

Największy kłopot był jednakże z nakłonieniem Radzio do opuszczenia pokoju Pfeifferówny. Skrył się on, zamykając drzwi na klucz. Gdy długo trwał perswazje oficer strażnicy nie odniosły skutku, jeden z nich wpadł na pomysł wywabienia szaleńca podstępem. Powieścił mu przez drzwi, iż potrzebuje go na chwilę w związku z załatwieniem pewnych formalności.

Po odebraniu Radzio rewolweru przeprowadzono go do komisariatu, gdzie złożył on zameł dowanie, iż na mieszkanie jego dokonano napadu bandyckiego i strzałami chciał on zaalarmować policję.

Ponieważ sprowadzony lekarz stwierdził u nieszczęśliwego obłąka, zostanie on umieszczony w jednym z zakładów dla obłąkanych.

DYKTY · DESZCZUŁKI POSADZKOWE

Wydzielni Lasów Państwowych

L O P

NAJLEPSZA JAKOŚĆ! WSZELKIE WYMIARY!

PAGED

Oddział: Warszawa, Wawelska 54, tel. 5-54-80.
Składy: Wolska 84, tel. 6-08-38, Leszno 13, tel. 11-02-55.

Samobójstwo bandyty

po wyroku skazującym go na 4 lata więzienia

W więzieniu przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie powiesił się na spodniach niejaki Kazimierz Rutowski, który swego czasu był skazany przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie za rozbój na 4 lata więzienia.

Obecnie jego sprawa znalazła się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, który zatwierdził wyrok pierwszej instancji. Wiadomo, że ta podziałała tak prz-

gnębiająco na bandytę, że postanowił pozbawić się życia. Zamiar ten wprowadził też w czyn wieszając się na spodniach. Wieszającego Rutowskiego zauważył dozorca, który wszczął alarm. Desperata zdjęto z pętli i przewieziono do szpitala, gdzie wkrótce zmarł.

Gdy nerki działają leniwie

Gdy nerki niedostatecznie wydalają z organizmu wodę, trzeba je pobudzić do wydajniejszego działania. W tych wypadkach należy stosować środki pobudzające działanie nerek. Ziola przeciwko chorobom nerek i pęcherza UROTAN OSKARA WOJNOWSKIEGO działają moczopędnie i bakterioobójczo. Pobudzone nerki wydalają płynne produkty rozkładu, chronią organizm od zatrucia toksynami zawartymi w moczach. We wszystkich schorzeniach nerkowych potrzebna jest analiza moczu i pomoc lekarska. Stosowanie ziół ze zn. słown. Urotan jest bardzo pomocne, aby pobudzić organy wydalania moczu. Adres dla bezpośrednich zamówień: Oskar Wojnowski, Warszawa, Wojciecha Górskiego 3 m. 4.

GRAMOFONY RADIOWE

PIĘKNIE GRAJĄ

Nowe modele. TANIO

„POLSKA PŁYTA”

Marszałkowska 104

ŻADAMY KOLONIJ!

Kalendarz dnia

NIEDZIELA

Palmowa. 6 Męki Pańsk. 16 Ew. O wjeździe P. Jezusa do Jeruz. Michała, Ezechia, proroka.
Słowiański: Grodzisław.
Słońca: wsch. 4.52, zach. 18.24.
Księżyc: wsch. 13.57, zach. 24.5.

KRONIKA HISTORYCZNA:
1525 Dziejowy Akt Hołdu pruskiego w Krakowie.
1831 Gen. Prądyński zwycięża Rosjan pod Iganiami.
1864 Uwięzienie Romualda Traugutta.
1870 Urodził się Lenin, twórca komunizmu.
1922 Otwarcie słynnej Konferencji Genueskiej.
PRZYSŁOWIA LUDOWE:
Przyjdzie kwiecień
Ostatek z gumna wymieciami.
CEKAWY WIADOMOŚCI:
Za panowania obecnego Papieża Piusa XI nawróciło się na chrześcijaństwo przeszło 6 milionów ludzi.

Poradnia życiowa Rolf Nelsona

Sadól. I to małżeństwo nie dojdzie do skutku. Przyczyną tego będzie nie dotrzymanie umowy ze strony rodziców Pani. Mianowicie nie będą w możności dać obiecanego Pani posagu a wobec tego, że narzeczony Pani jest wielkim materialistą, zrezygnuje z tego małżeństwa. Panią nie kocha. I dlatego też nie powinna Pani się martwić. Małżeństwo, to nie byłoby szczęśliwe. Radzę nauczyć się jakieś pracy zawodowej, pracować i nie czekać na męża. List i 3.50 w znaczku pocztowych może Pani przysłać na mój adres Warszawa, Zielna 4/6.

Strapiona X J. Niesłusznie martwi się Pani ciągle o córkę. Jest to typ zdrowy, energiczny, poradzi sobie w życiu i bez Pani. Nie martwi się byle czym. Pani za dużo myśli poświęca przyszłości. Czyni Pani wszystko co jest w Jej mocy by zabezpieczyć przyszłość dzieciom, ale przeznaczenia i tak Pani nie zmieni. Maż jest Pani szczerze oddany. Zyje tylko dla Was. Zdrowiu Pani nie zagraża żadne niebezpieczeństwo.
Tposter 606. Sprawę sądową przegra Pan. Pracę otrzyma Pan dorywcza. Sytuacja materialna ulegnie po pewnym czasie korzystnej zmianie. W stosunku do żony powinien Pan być ustępliwszy i nie robić z byle czego tragedii. Do loterii nie ma Pan specjalnego szczęścia.

OD 30 GROSZY sprzedajemy używane płyty gramofonowe. „POLSKA PLYTA”, Marszałkowska 104.

Na małej wokandzie...

Ładne dziecko czyli: „Rodzinne podobieństwo”

(A. E.) Pan Seweryn Kopiec, obdarzony przez naturę niezwykłym wzrokiem, nie chce za nic w świecie nosić okularów. Z tego też powodu naraził się na bardzo niemiłą przygodę. Otóż pewnego razu pan Seweryn odwiedził swych znajomych, Mroczkowskich, którym los zesłał niedawno pociechę. Rozpromienieni rodzice doprowadzili gościa do wózka. Ruchliwy dzieciak zrzucił z siebie właśnie kolderkę i leżał „od wrotnej strony medalu” do góry, ale pan Kopiec nie dojrzał tego i rzekł:
— Fajny chłopak. Od razu wi dać, że będą z niego ludzie. Gę busie ładne posiada, całkiem do pani Mroczkowskiej podobne.
Panią Mroczkowską aż załchnęło z oburzenia.
— I do taty także samo podobny — mówił pan Seweryn — ponieważ że też również łysinę posiada.
Pan Mroczkowski poczerwieniał ze złości, jak burak.
— W ogóle — ciągnął gość — cyferblacik ma ładny, okrągły.

Policzki tłusciutkie... Chętnie bym go pocałował, ale się pietram, żeby dzieciaka nie zarazić, ponieważ że katar posiadam.
— Katar? Nie szkodził — odparł ze zjadliwym uśmiechem pan Mroczkowski. — Możesz pan całować. On także samo katar akuratnie ma, znaklem tego nic mu nie będzie!
Wobec tego pan Seweryn na chylił się nad wózkiem i cmoknął dziecko w domniemany policzek.
— Pocałuj go pan jeszcze raz — radził pan Mroczkowski — bo dzieciak ma takie przyjemność, że aż się uśmiechnął.
Dopiero przy trzecim pocałunku zorientował się pan Seweryn w swej pomyłce. Rozgniewał się wówczas bardzo i wybiegł z mieszkania, aby czym prędzej wnieść skargę do Sądu Grodzkiego.
Sąd jednak nie dopatrzył się w czynie małżonków Mroczkowskich żadnych cech przestępstwa i ogłosił wyrok uniewinniający.

BEZPŁATNE PREZENTY!

Do Świąt dodaje się bezpłatnie za okazaniem niniejszego do każdej pary Okularów Reklamowych w eleganckiej, rogowej oprawie ze szkieł wypukłych za 9,75 albo wspaniałym futerał skórzany, albo drugą parą okularów, chroniącą oczy przed zdradliwym słońcem wiosennym, kurzem, wiatrem, deszczem i śniegiem.
Bezpłatne dobieranie na miejscu w Instytucie Filtorex de Paris Kredytowa 9, jedynym, nowoczesnym Zakładzie, poświęconym wyłącznie naukowo opracowanym okularom. Okulary dwuogniskowe wydaje się na 30 dni próby w domu!

PROGRAM RADIOWY

8.00 Sygnał czasu. 8.05 Dziennik poranny. 8.15 Audycja dla wsi. 9.00 Transmisja nabożeństwa z kościoła Św. Krzyża w Warszawie. 11.30 Transmisja ze Szkoły Pracy Społecznej w Cieszynie. 11.57 Sygnał czasu. 12.03 Poranek symfoniczny. 13.00 Przegląd kulturalny. 13.10 „Peregrynacja do Ziemi Świętej”. 13.30 Muzyka obiadowa. 14.45 Audycja dla wsi. 15.45 Wszystkiego po trochu — audycja dla dzieci. 16.05 Muzyka. 16.45 „Amer — ponury cień Sahary” — opowieść mówiona. 17.00 „Na dalekich morzach” — audycja muzyczna słowna. 17.50 Chwila Biura Studiów. 18.00 Audycja muzyki religijnej. 19.00 Teatr Wyobraźni: „Poklon za zwycięstwo”. 19.30 Przemówienie ministra Komunikacji Juliusza Ulrycha do kolejarzy. 19.40 Arie operetkowe. 20.35 Program na jutro. 20.40 Przegląd polityczny. 20.50 Dziennik wieczorny. 21.00 Wiadomości sportowe. 21.15 Opowieść o Beethovenie. 22.50 — 23.00 Ostatnie wiadomości.

WARSZAWA II. (Mokotów).
14.45 Rapsodia z różnych stron Europy. 16.00 Felieton aktualny. 16.10 Zespół salonowy. 16.58 Program na jutro. 17.00 — 22.00 Przerwa. 22.00 Muzyka lekka (płyty). 24.00 — 1.00 Gaetano Donizetti: „Napój miłosny” — opera (w skrócie).

PRZY BÓLACH
reumatycznych, artretycznych i nerwobólach stosuje się tabletki Togal. Togal stosuje się w dawkach po 2 tabletki 3 lub 4 razy dziennie. Togal jest dobrym środkiem przeciwbólowym - przynosi ulgę w cierpieniach.

Afryka Murzyńska dla Polaków

Tam znajdują się surowce, które są nam potrzebne

Terenem najbardziej nadającym się dla polskiej ekspansji kolonialnej jest Afryka, a przede wszystkim Afryka Murzyńska.
Afryka Murzyńska nazywamy obszar zamieszkały przez ludność czarną, to jest ten teren, którego granica biegnie mniej więcej od Senegalu, przez górne granice Nigerii i Konga Belgijskiego, Sudan Egipski i wyjdzie włącznie — od Północy i na południu — od granic dolnych Wschodniej Afryki Portugalskiej (Mozambik) do południowych granic b. niemieckiej Afryki Zachodniej.
Teren Afryki Murzyńskiej objęty jest we wszystkie te surowce, które są niezbędne dla naszego gospodarstwa narodowego. Mamy więc tam bawełnę, koprę, ro-

śliny oleiste, skóry, rudy, ryż, kawę, kakao itd.
Należy dodać jednocześnie, że bogactwa Afryki są niewyczerpalne. Olbrzymi ten kontynent nie jest nawet do dziś dokładnie zbadany, nie wiadomo, co w glebie jego drzemie, jakie zawiera zasoby. Również jeśli chodzi o możliwości rolne (plantacyjne) — to kraj ten jest zupełnie nie wyzyskany przez Europejczyków.
O możliwościach, jakie przedstawia Afryka pod względem produkcyjnym — świadczy najlepiej fakt, że np. Kongo Belgijskie w ostatnich 15 latach podniosło swoją produkcję 4 i pół razy. Afryka może rozszerzyć i powiększyć swoją produkcję nie kilka, czy kilkadziesiąt, ale kilkaset razy. Jest ona terenem olbrzymich możliwości.

Dowodem wielkich korzyści, czerpanych z posiadłości zamorskich przez kraje, posiadające kolonie może być fakt, że zarówno Francja, Belgia, jak i inne kraje kolonialne pochłaniają większość wywozu swych kolonij. Belgia na przykład przyjeżdża bez mała 80 proc. całego wywozu Konga Belgijskiego.
Niektóre państwa kolonialne tłumaczą państwowym, pozbawionym kolonij, że administrowanie koloniami jest zbyt ciężkim ciężarem (same jednakże nie ustąpić nie chcą!), że przecież Europa tylko w 3 proc. zaopatruje się w surowce z Afryki, a 97 proc. surowców bierze z innych krajów. Zapominają tylko dodać, że jednak 90 proc. swojej produkcji Afryka wywozi właśnie do krajów europejskich.

Zapominają także i o tym, że przy odpowiedniej gospodarce i przy otwarciu drzwi dla innych państw w Afryce — kontynent ten może łatwo wzmoczyć swoją produkcję i nie w 3 proc., jak to ma miejsce obecnie, a w 99 proc. obsłużyć ubogie w surowce kraje Europy, które kolonij nie posiadają.
Jakie korzyści dają własne posiadłości kolonialne?
Belgia na przykład odbiera ze swej kolonii (Konga Belgijskiego) 78 proc. wartości wywozu tej kolonii, a bilans handlowy kolonii wykazuje czysty

PIENIĄDZE ŁATWO PRZECIEKAJA PRZEZ PALCE

o czym każdy wie doskonale. Później nadchodzą długie dni — tygodnie żałobnych i kłopotów w walce o byt. A przecież można uniknąć trosk, pamiętając o książeczce oszczędnościowej PKO. Książeczka oszczędnościowa PKO rozwieje troski o przyszłość, gdyż posiadacz jej pewien jest swego jutra.

PKO
PEWNOŚĆ — ZAUFANIE

zysk przeszło 700 milionów franków belgijskich rocznie. Czyli korzystać podwójnie: własne, o trzymywane bezpośrednio surowce i czynny bilans handlowy kolonii.
Poza tym, zarówno Belgia, jak Holandia i Portugalia — posiadają rozwinięte sieci własnych linii okrętowych, które utrzymują komunikację towarową i pasażerską między ich posiadłościami i resztą świata.

Przy tej okazji nie można pominąć faktu, że Niemcy, chociaż dzisiaj kolonij nie posiadają, bowiem ich terytoria przedwojenne jak: Togo, Kamerun, Zachodnia i Wschodnia Afryka, wyspy na Oceanii znajdują się w administracji mandatowej Anglii, Francji, Unii Południowo Afrykańskiej, Belgii i Japonii — nie mniej zarówno handel kolonialny, jak i przedsiębiorstwa kolonialne prowadzą nadal z dużym powodzeniem.
Kapitał zakładowy w niemieckich przedsiębiorstwach kolonialnych w terenie wynosi około 160 milionów złotych, a niezależnie od tego posiadają Niemcy silnie rozbudowaną sieć własnych linii okrętowych, które utrzymują łączność Niemiec z krajami kolonialnymi i światem.
Polacy również prowadzą w

Afryce Murzyńskiej przedsiębiorstwa, głównie plantacje. Plantacje polskie znajdują się w Liberii, Angoli, Kamerunie, Kongo Belgijskim, Portugalskiej Afryce Wschodniej, Rodezji, Gwinei Francuskiej; na Madagaskarze pracuje polski przedsiębiorca, który posiada nawet 100 tonowy statek; mamy w Rodezji misję Ojców Jezuitów.

Ale to wszystko jest kroplą w morzu. Stan ten musimy zmienić, podnieść, a przede wszystkim rozpocząć bezpośrednio handel z tym ciekawym ze wszech miar kontynentem! Tę konieczność musi zrozumieć całe społeczeństwo i celowi temu służyć „dni kolonialne”

CHOROBY PŁUC

Gruźlica płuc jest nieuleczalną i choroba, nie robiąc różnicy dla wieku i stanu, kosi miliony ludzi. Przy zwalczaniu chorób płuc (bronchitu uporczywego, męczącego kaszlu, grypy itp. stosują pp. lekarsko **BALSAM TRIKOLAN-AGE** który, ułatwiając wydzielanie się płwociny, wzmacnia organizm i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała i usuwa kaszel.

DINOL PLYN — PRZY POCENIU PACH od POTU
PROSZEK PRZY POCENIU NÓG

Coś dla Pani...

GORĄCE OKŁADY NA TWARZ
Zamiast kąpeli parowych na twarz, można stosować okłady. W tym celu trzeba wziąć cienki, płócienny ręcznik i, złożony go kilkakrotnie, zmoczyć w najgorętszej, jaką można wytrzymać, wodzie i zakryć tym ręcznikiem całą twarz.
Najlepiej jest dokonywać tego zabiegu w pozycji leżącej, powtarzając go kilka razy. Na zakończenie należy zmyć twarz zimną wodą.
COŚ O ŁOKCIACH
Przy krótkich rękawach lub przy wieczorowych sukniach bez rękawów daje się zauważyć ogromną ilość brzydkich i źle utrzymanych łokci. Kobiety dość często bowiem nie zwracają uwagi na łokcie, sądząc, że utrzymywanie ich w czystości zupełnie wystarczy.

Tymczasem skóra na łokciach jest bardzo wrażliwa, a przy nagminnym przyzwyczajeniu opierania łokci na stole nabiera ostrej chropowatości, czerwienieje i często się łuszczy, co przy eleganckiej toalecie wieczorowej ogromnie razi.
Po każdym myciu skóry łokci trzeba delikatnie ścierać pomyksem, aby zetrzeć zrogowaciały i łuszczący się z niej naskórek.
DOBRA KUCHNIA
SOS Tatarski. Sos majonezowy, 1 łyżka musztardy, 1 szczyptor ku, 1 łyżka kaparów, 1 korniszon, parę grzybków. Do sosu majonezowego z żółtek i oliwy dodać musztardę szczyptorku, posiekanych kaparów, pokrajanego korniszona, parę grzybków posiekanych i dobrze to wszystko wymieszać.

Z. KAMINSKA Dziewczyna do wszystkiego

niezwykle dzieje pięknej dziewczyny
na wielkowiejskim bruku

Nieprzeciętnej urody dziewczyna, Frania Snopkówna, córka małorolnego wieśniaka, poszła do miasta „do obowiązków”. Już w pierwszych miesiącach napotkała nieuczciwego człowieka, który ją haniebnie wyzyskał. Ciężkie, omal nie tragicznie zakończone przeżycia były skutkiem tej nieuczciwości męskiej. Przetrwawała je Frania, a synka nieznanego nawet z imienia i nazwiska ojca umieściła w zakładzie im. ks. Boudena, sama zaś dostała się na służbę do zamożnego pana Arcińskiego.

Pan Arciński, nie mogąc znieść dłużej współżycia ze swą żoną, wyjechał do swego majątku na Pomorzu — do Lidka, gdzie Frania zaświeciła nadzieję lepszego jutra. Niestety, w pałacu Arcińskiego wybuchł tajemniczy pożar, w którym zginął właściciel. Jego żona wymówiła wszystkim służbie, a majątek sprzedała. Frania została bez grosza i bez dachu nad głową, wśród ludzi obcych, a nawet niechętnych.

Pierwszą noc spędziła po prostu w parku pałacowym na ławce.

Tej nocy, którą spędziłam na twardej ławce, nie zapamiętam do końca życia.

Przemokłam od rosy, drżałam na całym ciele. To też ledwie pokazało się słoneczko, wynalazłam sobie nieocienione miejsce, by się trochę rozgrzać.

Naokoło było tak pięknie na świecie! Ptaki śpiewały bezustannie, niebo było pogodne. Zapowiadał się przepiękny dzień. A ja nie mogłam znaleźć miejsca suchego, gdzie by się położyć!

W końcu poszłam na folwark.

— Może dadzą mi się przespać do rana — myślałam, — a zaraz zaczęć się przepytywać o jaką robotę.

Ze wschodem słońca nadzieja wstępuje w człowieka. I mnie się widziała moja przyszłość nie tak czarno jak wieczorem.

— Przecież jakoś nie zginę — tłumaczyłam sobie. — Jestem zdrowa, wypoczęta. Mogę się podjąć każdej roboty.

Na folwarku już ludzie wstawali i szykowali się do pracy. Napotkałam jedną kobietę. Otworzyła usta zdziwiona, kiedy mnie zobaczyła.

— A pani zaś co tu robi? — spytała się mnie.

— Właśnie nic nie robię. Chciałabym coś robić. Muszę szukać jakiejś pracy.

Miałam szczęście, jeśli to nazwać szczęściem. Rozgadałam się z nią. Pomogłam jej nawet w sporządzeniu śniadania. Obiecała mi się przepytała o robotę i poczęstowała mnie barszczem.

— No, myślę sobie, — są jeszcze dobrzy ludzie na świecie! Niepotrzebnie wmawiałam w siebie, że wszyscy będą wilkami na mnie patrzyli.

A ta kobiecina nazywała się Kolduniakowa, czy Kolduniakowa, bo w tamtych okolicach było dużo takich dziwnych nazwisk, mówi do mnie, kiedyś mi zmywały naczynia, że można by nawet z rządcą rozmówić, bo trzeba kobiet do ogrodu warzywnego, a w całej okolicy nie ma ani jednej wolnej dziewczyny.

— Rządca chyba zły na mnie — powiedziałam. — Nie będzie chciał.

— Zły nie zły... Z Gretą z pałacu była taka miłośność, a wczoraj to ją nawet ociupinę pobili.

— Za co? — zdziwiłam się.

— Wyszło, że do młodego dziedzica w nocy chodziła. I dlatego go wypuścili z więzienia, bo dziewczyna przed sędzią powiedziała, że całą noc byli razem i młody dziedzic nie mógł podpalić pałacu, bo w pokoju nie wychodzili!

— I co się z nią dzieje?

— Pojechała do Warszawy, tym pociągami, co i dziedziczka. Młody dziedzic się nią zaopiekował, ale jej ta opieka bokiem wyjdzie. Już tam łaska pańska na pstrym koniu jeździ!

Rządca przyjechał na drugie śniadanie, więc zaraz go zaczęła przy ogrodzie. Nie wiem, co tam mówili, a patrzyłam przez okno, jak rozmawiali niespokojnie myślałam:

— Zgodzi się, czy nie?

Wydawało mi się, że nie bardzo się godzi. Coś tam wymachiwał ręką, coś tam tłumaczyła mu Kolduniakowa. W końcu widzę, biegnie do domu aż się jej głowa trzęsie.

— Zgodził się! Zgodził! — wołała do mnie.

— We mnie jakby nowe życie wstąpiło.

Kazała mi zaraz iść do rządcy, żeby mu podziękować za dobre serce. Zrobiłam to, chociaż się trochę bałam i jakoś mi było głupio.

— Ale potraktował mnie przychylnie.

— Tylko się nie lenić! — powiedział. — Zapomniać o pałacu i próżniactwie! A za parę dni zobaczmy. Przyjdzie nowy dziedzic, może będzie chciał robić nowe porządki i nas wszystkich na zbity łeb przepędzi! Można się zabrać zaraz do roboty, bo warzywnik rady sobie dać nie może.

Zacząłam tak pracę w ogrodzie warzywnym i mogłam coraz spoglądać na okopconą resztkę pałacu, gdzie spędziłam kilka tygodni w innym życiu.

Zaraz się przekonałam, jak odwykłam od pracy na

ziemi. Ręce mnie bolały, w krzyżu jakby kto łupał dłutem.

Kąt znalazłam u Kolduniakowej, choć widziałam, że jej rodzina nie bardzo rada z tego, a szczególnie jej ojciec. Nie gadali prawie do mnie. Patrzyli na mnie jakby na parszywą. Chyba tylko dlatego, że w pałacu mieszkalam parę tygodni. Postanowiłam ścier pieć to wszystko i przekonać ich, że jestem porządna dziewczyna, że chcę aby pracować uczciwie, zarobić te parę groszy i nie sprawiać im żadnego kłopotu.

Ale już po paru dniach przekonałam się, że to nie będzie tak łatwo.

Kolduniak był młodszy (parę lat od swojej żony). Ożenił się z bezdzietną żoną i sami też nie mieli dzieci. Bardzo sobie krzywdził z tego powodu. I chociaż to była dobra kobiecina, gospodarna i dbała, ale jakoś nie bardzo zdrowa. W polu nie mogła pracować, prędko się męczyła, zaraz ją kłuło w piersiach i krew jej uderzała do głowy.

Prędko się spostrzegłam, że Kolduniak szuka sposobności, żeby ze mną pogadać. Pilnowałam się, żeby nie dać mu nawet pozorów ale on i tak za mną wodził oczami. Nie chciałam się przede wszystkim odplacać niewdzięcznością Kolduniakowej za to, że mnie tak litościwie przyjęła. A on jak na złość zaczął okazywać dbałość o mnie. A to nie dobrze, że ja sypiam w sionce, bo w izbie jeszcze się pomieszczę, a sadzał mnie koło siebie a zagadywał. Przez to rodzina coraz bardziej źle na mnie patrzyła. I Kolduniakowa też ochłodziła dla mnie.

Niedługo i rządca zaczął zaglądać coraz częściej do ogrodu i zagadywać. A za to wszystko kobiety sam warzywnik przy lada okazji dokuczali mi. Szczególnie kobiety:

— Nie ma pałacu, dobra i rządcówka! — słyszałam, jak mówiła jedna, a inne rade zaśmiewały się.

— Nie, nie wytrzymam ja tu długo — myślałam rozżalona tymi przczepkami.

Zarabiało się jednak mało. Jak człowiek dał z zarobku parę groszy za jedzenie i kąpiel, bo u nich to wszystko musi być liczone co do grosza, to mi niewiele zostawało. Postanowiłam jednak przecierpieć, uskładać pieniądze i wyjechać do Warszawy. Nie mogłam wracać do swoich, bo bałam się o Rysia. Już się skończyło to, co opłacałam w zakładzie i serce zamierało we mnie z niepokoju, co tam robią z moim dzieckiem.

Cóż jednak mogłam poradzić? Napisałam tylko list, że jak zarobię to wszystko zapłacę, żeby mu aby nie było gorzej, żeby dalej mieli o niego staranie.

Z dnia na dzień było mi coraz ciężiej. Kolduniak stawał się coraz śmielszy. Musiałam zrywać się jeszcze przed świtem, żeby go uniknąć, kiedy się wiercił przez sionkę, gdzie spałam, żeby mnie nie podskubywał i nie poklepywał, nie zaczepiał. Nie chciałam podnosić krzyku, żeby Kolduniakowej nie było przykro.

Wolałam już nie dopaść, polecieć nawet bez jedzenia do ogrodu. Ale i tam za mną trafiał, chociaż już bez takiej śmiałości i tylko na krótko, zanim nie poszedł w pole.

Męczyłam się tymi zalecaniami, ale co było robić? Czasem aż gorzko płakałam. Pozbyłam się z oczu jednego prześladowcy, który mi mącił spokój w Lidku — pana Sterczyńskiego, bo gdzieś wreszcie przepadł po naszej ostatniej rozmowie, to znalazł się drugi i trzeci.

Z rządcą też stawało się gorzej. Został na swoim miejscu, bo nowy dziedzic nie wprowadzał żadnych nowych porządków i kiedy było już trochę mniej roboty, to więcej przesiadywał przy folwarku i wdawał się ze mną w rozmowy, chociaż wykreciałam się robotą.

Któregoś dnia powiedział mi:

— O dziewczyny już łatwiej, to teraz mogę wziąć cię do siebie do służby. Nie będziesz miała wiele gorzej, niż z panem Arcińskim w pałacu. No co, zadowolona jesteś? Cieszysz się?

— Wcale nie byłam zadowolona, ani się też nie ucieszyłam.

— Nie chcę już wracać do służby. Wolę pracę w polu. Lepsza dla mnie i pewniejsza, odpowiedziałam.

Był zdziwiony moją odmową, aż zaniemówił na chwilę.

— To ja ci łaskę robię, a ty będziesz jeszcze grymasiła? Mogę cię w ogóle wyrzucić stąd i na jesień zostaniesz bez pracy. Zrozumiałaś, nieprawdaz?

— Może nie będą tu przez jesień, bo chcę wracać do swoich, albo do Warszawy pojedę.

— Nie bądź głupia! Gdzie będziesz się poniewierała w mieście? Wiadomo, co się z ładnymi dziewczynami dzieje w mieście! Tu ci będzie dobrze. Nie będziesz nawet służącą u mnie, a prawie panią.

Bardzo mi się nie podobał ten rządca. Pijaczyna był straszny. Nochal czerwony, oczki małe latały mu niespokojnie, tuczny, jak wieprzek tak, że ledwie siadał na konia z powodu brzucha, piwskim ciągle od niego buchało, bo wypijał chyba beczułkę dziennie. Ciągłe go się przy piwie tylko widziało. I co przyjechał z pola to zaraz do piwa.

Aż mnie mroczyło, kiedy sobie pomyślałam, jakby to było, gdybym się zgodziła iść do niego na służbę. Domyślałam się przecież, co to ma być za służba.

— Wola Boska! — myślałam, — wyrzuci mnie to wyrzuci, a do niego nie pójdę za nic na świecie!

Tu znów Kolduniak skądś dowiedział się o zamiarach rządcy, czy podpatrzył, jak tamten ze mną rozmawiał i z pretensjami do mnie.

Przydybał mnie kiedyś późnym wieczorem, przy parku, jak sobie odpoczywałam po robocie.

Od razu do mnie:

— Tylko ty mi się nie waz iść do tego wieprzaka rządcy na służbę. Ja wiem o wszystkim! Zostaniesz u nas.

— A co wam się znów wydaje, panie Kolduniak?

— Mogę robić, co mi się podoba. Pilnujcie waszej żony, macie dobrą kobietę, a mnie zostawcie w spokoju.

— O żonie możesz mi nic nie mówić. O tobie mówię. Zień się z tobą chcę. Moja żona długo nie pożyje, bo jest chorowita. A na wiosnę to się pobierzemy.

— Bójcie się Boga, panie Kolduniak! — zawołałam. A coście się z Panem Bogiem umówili, że akurat wasza żona do wiosny tylko ma pożyć? Jak wam nie grzech takie rzeczy mówić! Nie zostaną waszą żoną i tak. Mnie i tak tu ludzie wytykają palcami, żebyście mi jeszcze dokuczali swoimi zalecaniami!

— Nic mnie to nie obchodzi! Będiesz moją i już. Mówił to, a miał taką ponurą gębę, jak zbój.

Przestraszyłam się go.

Czułam, że ten człowiek coś złego zamyśla, ale co? I aż ciarki mi przeszły po plecach, kiedy wpadło mi do głowy, czy on czasem jakiej trucizny żonie nie podsypuje, żeby mu akurat na wiosnę umarła.

— No, — myślę sobie: — biedna kobieta jeszcze zemrze przeze mnie, a ja razem z tym jej mężem mogę pójść do więzienia, bo jeszcze powiedzą, że razem z nim ją trulałam, bo chciałam się wydać za niego.

Tak żyłam jak między młotem i kowadłem między Kolduniakiem i rządcą.

Jeden mi groził, drugi przekonywał, że będzie mi u niego jak w raju, a ja żadnego nie chciałam i marzyłam, żeby uciec z tego nowego piekła jak najprędzej.

— Już podziękuję w przyszłym tygodniu — obiecywałam sobie, ale zawsze coś wypadło i człowiek zostawał. Szkoda mi było nie zarobić jeszcze tych paru groszy. Bo przecież pojedę i z czym?

Szkoda, że nie pojechałam, jak sobie obiecywałam, że zwlekałam tak długo. Nie mogłam jednak przewidzieć, że coś podobnego może się wydarzyć!...

(Dalszy ciąg jutro).

**Chcesz
tanio
kupić
przejrzyj ogłoszenia**

Na politycznym widnokregu tygodnia

Po zbrojnym ujarzmieniu Austrii Niemcy odbywają paradę do urn plebiscytowych

Dzisiaj odbywają się w Niemczech wybory do Reichstagu oraz plebiscyt w sprawie przyłączenia Austrii do Rzeszy Niemieckiej.

W akcji propagandowej, w okresie przedwyborczym brali udział najwybitniejsi członkowie partii i rządu z kanclerzem Hitlerem na czele.

Nie zdaje się ulegać żadnej wątpliwości, że plebiscyt, który zresztą ma tylko znaczenie propagandowe, albowiem wcielenie Austrii do Niemiec dokonane zostało przed miesiącem przez wojska niemieckie, będzie nowym wspaniałym zwycięstwem kanclerza Hitlera.

Reichstag, a więc parlament niemiecki, jest instytucją li tylko dekoracyjną. Zbiera się raz na pewien czas dla wybuchania jakiegoś oświadczenia kanclerza Hitlera i na tym kończy się jego rola.

AUSTRIA PRZESTAŁA ISTNIEĆ.

Historyczny akt wcielenia Austrii do Niemiec nie napotkał na żadne trudności na terenie międzynarodowym. Po odrzuceniu, formalnych, protestach Anglii i Francji, wszystkie państwa, włącznie z wymienionymi mocarstwami, zniosły swoje poselstwa w Wiedniu, co oznacza przyjęcie do wiadomości faktu, iż Austria jako samodzielne państwo przestała istnieć.

Rzesza Niemiecka w związku z powiększeniem swojego obszaru przez dotychczas samodzielne państwo będzie miała do rozwiązania szereg spraw zarówno natury gospodarczej, jak i politycznej. Odnośnie do pierwszych okaże się konieczność rewizji traktatów handlowych. Uporządkowanie też spraw politycznych potrwa zapewne dłuższy czas.

SPRAWY RELIGIJNE.

Na pierwszy plan wysuwają się na tym odcinku bodajże sprawy religijne. Austria jest krajem nawskroś katolickim, Niemcy zaś w większości protestanckie. Narodowy socjalizm jednak znajduje się na stopie wojennej z oboma wyznaniem chrześcijańskimi.

W ostatnich latach na terenie Rzeszy szerzy się propaganda pogaństwa. Jest ona zasilana przez wielu wybitnych przewódców partyjnych.

Narodowy socjalizm zmierza do wytworzenia czegoś w rodzaju religii germańskiej.

Wyznania chrześcijańskie w Niemczech wiele wycierniały. Nic więc dziwnego, że katolicyzm i protestantyzm znajdują się w opozycji wobec zabarczości narodowego socjalizmu.

Zajęcie Austrii, której dotychczasowe rządy miały charakter katolicki, stwarza konieczność uregulowania sprawy religijnej.

KLER A AUSTRIA.

Kardynał Innitzer wydał wraz z wszystkimi biskupami Austrii list pasterski wzywający do wierności wobec nowego rządu oraz nawołujący wiernych do głosowania za przyłączeniem Austrii do Niemiec.

Stanowisko kleru austriackiego, którego krok poddyktowany był chęcią zaoszczędzenia katolikom przesładoń oraz zobowiązania pewnych zobowiązań ze strony rządu niemieckiego, nie

został podzielony przez Watykan.

Kardynał Innitzer został zawezwany do Rzymu celem złożenia sprawozdania. Kościół katolicki nie może bowiem dopuścić do tego, by wystąpienie emiskopatu austriackiego tłumaczone było jako podporządkowanie się narodowemu socjalizmowi.

Oświadczenie kardynała Innitzera, złożone w Rzymie, jest pewnego rodzaju cofnięciem się, gdyż podtrzymując zasadę wierności wobec państwa, co jest zresztą całkowicie jasne, wyraża przekonanie, że państwo umożliwi Kościołowi wykonanie jego wszystkich funkcji, rząd niemiecki uszanuje konkordat i t. p.

DERLIN A WATYKAN.

Nie jest wykluczonym, że rząd niemiecki skłonny będzie rozważyć jeszcze raz swój stosunek do Watykanu. Istnieją jednakże w kołach partyjnych sprzeciwy, gdyż uważają, że i bez tego, wszystko układa się pomyślnie.

Pogłoski o wizycie kanclerza Hitlera w Watykanie, z okazji pobytu w Rzymie, zostały przez koła watykańskie zdemontowane.

A KOMITET NIENTERWENCJI PRACUJE...

Komitet nienterwencyjny pracuje w znanym już dobrze tempie, a więc nic praktycznie nie robi. W międzyczasie operacje wojenne w Hiszpanii rozwijają się bardzo szybko. Wojska

rządowe ponoszą klęskę za klęską. Rząd Negrina został zreorga-

nizowany, aresztowano kilku wybitnych wojskowych i postawiono ich przed sądem, ja-

ko winnych klęsk.

Ofensywa gen. Franco przeszła już w ostatni etap. Twierdza rządu: Katalonia znajduje się już częściowo w rękach gen. Franco. Walki mają znowu charakter morderczy.

Jeśli zważyć, że odbywają się one obecnie na terenie bardzo uprzemysłowionym, a więc i gęsto zaludnionym, to przeciągnięcie się operacji wojennych bynajmniej nie jest wykluczone.

NA WIOSNĘ

Praktyczne pantofle z czarnego i brązowego lakieru

Brązowe i czarne pantofle

Z czarnej skóry pantofle

Dziecięce pantofle reklamowe

Deluzoosy i dziewczęce półbutki brzo. i czarne, masa reklamowa

Półbutki reklamowe

Praktyczne sandały damskie, masa reklamowa

Del-Ha

WARSZAWA, Morszełkowską 142
Nowootworzony Dział Ortopedii
Fachowa, staranna i higieniczna obsługa
Pedycure zł. 1.50

Bokserzy polscy walczą dziś w Budapeszcie nie tylko z repres. Węgier, ale i z „dyktatorkiem“ von Kankowskim

(m. g.) Sławny cyrk budapeszteński, w którym przed laty laury zdobywał nie zapomniany Teodor Sztecker, będzie dziś o godzinie 11:ej przed poł. widowiskiem sensacyjnego meczu bokserów Polski i Węgier.

Stolica Węgier gościła reprezentacyjną ósemkę Polski dwukrotnie. Dwukrotnie zaznali też Polacy gorycz porażki, przegrywając w dniu 3 lutego 1928 r. 5:11 i 18 kwietnia 1934 r. 6:10.

ZWYCIĘSKI BILANS

Dwie porażki zostały nie tylko wyrównane, ale i zdystansowane trzema zwycięstwami, odniesionymi przez naszych chłopców. W r. 1931, 8 marca w Poznaniu Polacy wygrali 10:6, następnego 10 lutego 1935 r. znowu Poznań był widowiskiem naszego zwycięstwa w stosunku 9:7 i wreszcie stolica w dniu 29 marca 1937 r. cieszyła się ze zwycięstwa 10:6. Bilans spotkań

PROSZKI *„MIGRENO-NERVOSIN“*

Kogutek

ZASTOSOWANIE:
GRYPA, PRZEZIĘBIENIE
BOLE GŁOWY, ZĘBÓW itp.

ŻĄDAJĄC ORYGINALNYCH PROSZKÓW (z MARZĄ KOGUTKIEM)
PATRZĄC NA JAKIE PROSZKI WAM DAJĄ
ODYŻ SA JUŻ NAŚLADOWNICTWA

7 DAJĄCIE PROSZKÓW „MIGRENO-NERVOSIN“ TYLKO W NOWYM OPAKOWANIU
TOREBKACH HIGIENICZNYCH

zamyka remis, osiągnięty 12 maja 1929 roku w Warszawie.

Tak więc na 6 dotychczasowych meczów przegraliśmy 2 razy, zwyciężyliśmy 3 razy, a jedno spotkanie zakończyło się remisem. Stosunek punktów wynosi 48:48. Dla ścisłości dodajmy, że dotychczas reprezentacja Polski rozegrała 36 meczów, wygrywając 19, przegrywając 11, a remisując 6. Stosunek punktów brzmi 312:264 na naszą korzyść.

Jak wypadnie batalia dziesięcysza? Czy Polacy wygrają? Czy doznają porażki? Czy walka za kończy się remisem? Gdyby wypadło nam ocenić jedynie i wyłącznie walory obydwóch drużyn i na tej podstawie wydać werdykt, nie byłoby to trudny do odgadnięcia. Niestety jasny horyzont zaciemnia wielka łysina. Właścicielem tej łysiny jest dyktatorka boks w Europie, niejednokrotnie przez nas opisywany Artur von Kankowsky.

ZIELONE KOMBINACJE.

Gdy w grę wchodzi osoba pa na Kankowskiego wszelkie najzdrowsze przemyślane rachuby dostają w ordynary sposób w łeb. Po prostu trudno rachować gdy obok stoi pogardliwie usmiechnięty Kankowsky.

Mistrz dyplomacji, sztuki mistrz w obliczaniu punktów, człowiek, który trzęsie boksem i... ludźmi, potrafi z najprostszej zasady, że 2 i 2 równa się 4 zrobić coś takiego, co zaprze-

cza wszelkiej zasadzie zdrowego rozsądku.

Pan Kankowsky nie lubi, gdy drużyna jego przegrywa. Nie znosi, gdy sędzia punktowy nie wskazuje na jego pupila jako na zwycięzcę. A jeśli się zdarzy, że znajdzie się arbiter, który nie pozwoli się sterroryzować, wówczas biada mu. Skończy raz na zawsze swą karierę i będzie zmuszony ograniczyć swą działalność na odcinku swej ojczyzny. O sędziowaniu na meczach innych państw mowy być nie może. Bo tako rzecze von Kankowsky.

Czyż w takich warunkach można przewidywać rezultat spotkania niedzielnego?

Nie. Raczej należy snuć tylko domysły. Jesteśmy bowiem głęboko przekonani, że w wypadku, gdy obliczenia pana Kankowskiego wykażą, iż drużyna węgierska nie ma nawet szans na remis, wówczas będzie... remis. Jeśli jednak okaże się, że drużyna jego wywalczyć może jedynie remis, wówczas zwyciężą... Węgry.

Tak będzie i nic nie pomogą żadne żale. Nie zapominajmy bowiem, że arbitrem neutralnym niedzielnego spotkania będzie

Czech Dworzak. Czyż mógł pan Kankowsky znaleźć lepszego sojusznika?

Do walki niedzielnej zespół polski staje w składzie: Sobkowski, Koziołek, Czortek, Kowalski, Kolczyński, Pisarski, Doro i Piłat.

Głos opinii widzi zwycięzców w osobach Koziołka, Czortka, Kolczyńskiego, Pisarskiego i Piłata. Daje to w sumie zwycięstwo 10:6.

Ale... Właśnie, że niezbadane są wyroki pana Dworzaka, który przecież będzie tak tańczył, jak mu zagra pan Kankowsky.

Tak czy inaczej drużyna polska musi na ringu cyrku budapeszteńskiego zadokumentować, że godnie dzierży zaszczytny tytuł drużynowego mistrza Europy i że nie przypadkiem ugięła się pod pięściami polskimi wszechmocna do niedawna drużyna ze swastyką. Pogromcy Niemiec, Italii, Irlandii, Finlandii, Estonii i Danii mają, niezależnie od okoliczności, wielkie szanse na wzbogacenie swego przepięknego bilansu jeszcze jednym cennym zwycięstwem: nad Węgrami.

Tego oczekuje od nich świat sportowy Polski.

Oszczędności drobnych i **KAPITAŁÓW** pewna lokata **K.K.O. - ZGODA 7**

Komunalna Masa Oszczędności pow. Warsz. (gmach własny). Pupilarna gwarancja funduszy (Związek Poręczycielski: 7 miast i 38 gmin podstołecznych). — Książeczki (44.000): imienne, okazicielskie, za hasłem. Pożyczki: hipoteczne, wekslowe, zastaw walorów.

Godziny czynności: 8—19½ (bez przerwy). Infor. i prospekty na żądanie.

Wkład lokaty **zł. 32.120.000** Obrót roczny **248.000.000 zł.**

Niewzruszona rękojmia i tajemnica wkładów. Skarbanki gratis.

